

BUDA-PESTA

14 Aprile.

26 Aprile.

Va eși Domineca.

Redact.: strad'a iernei nr. 1.

Nr. 15.

Anulu X.

1874.

Pretulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romanî'a 2 galbeni.

Misiunea femeii in genere si a celei romane in specie.

In anim'a femeii zace spiritulu
unui poporu, spiritulu omenimei.

Pederzani.

Missiunea femeii, pusetiunea ei vis-à-vis de barbatu, cualificatiunile si drepturile ei politice, dau acum de sute de ani ansa la scrieri si dispute fórte divergenti, asié câtu acésta disonantia, abié va ajunge candu-va la o resolvire armonica; de óra-ce atâtu cea mai mare parte din scrfitori in favorulu sessului nostru, câtu si din cei contra nóstra sunt injusti, falsi si extremisti, asié d. e. pe candu unii scriindu despre noi cu péna de serafu intinsa in cucurbeu, precum Diderot, — ne facu finitie mai pe susu de omenime, dîne, angeri etc. ne tienu sub sticla, si ne presera calea vietii cu rose precum Michelet; pe atunci altii vinu infuriati aruncandu cu tina in noi, spargu sticl'a sub care ne-au pusu cei precedenti, si calea vietii ni-o asternu cu spini.

De unde e pré evidente, cà unii ca acestia séu nu au, séu nu voiescu a-si face studiu seriosu despre noi, si astu-felu noi femeile avemu sè remanemu inca totu necunoscute.

Déca prin studiu seriosu si prin esamenarea naturei se voru intrebá acei scriitori: ce e femeia? Unde si care e limitele ce s'a pusu femeii? Unde esiste vre-o creatura careia sè-i

fi dîsu Ddieu: pana ací si mai departe nu? Ací e met'a preste care spiritulu teu nu are de a trece? atunci ei voru aflá in istori'a desvoltării lumii vitali unu respunsu chiar — ce dîce:

„Femei'a, ca si barbatulu, au acele privilegie in natura.“

In remnulu animaleloru irationali cu nimica nu stà femeia inderetrulu barbatului. Apoi óre femeia ca animalu rationalu sè fia condamnata de natura?!

Nu! natur'a nu e de inculpatu Dloru! Natur'a nu póte gresi!!

Natur'a nu numai cà nu a nedreptatitu femeia, ma potemu dîce o a pré favoritu, punendu in anim'a femeii spiritulu omenimei, facèndu pe femeia de centrulu si foculariulu vietii, — decorandu pe femeia cu misiunea de mama!

Dîcu cu misiunea de mama!

Unu conceptu, dloru! decâtu care mai mare si mai sublimu nu esiste. Unu conceptu despre care a scríe, dupa cum dîce Aimé — Martin, „20 de volumi nu ar ajunge.“ Cu unu cuventu, unu conceptu, ce invólva in sine intréga misiunea femeii, ca mama in intielesulu strinsu alu cuventului, ca consorte si omu.

„Educatiunea primita de la mama e fun-

damentulu intregi vietii omenesci“, — dîce Byron.

In manele mamei, ca atare, zace fericirea familiei intregi. Mamei i e concediuta crescerea fetioriloru, ce au odata sè devina barbati, cari prin talentulu, geniulu si eroismulu loru au sè aduca sacrificie pe altariulu — progresului si gloricării omenimei.

Loru li-su concediute fetitiile, ce au sè fia odata mame adeverate, cari cu tineretia sè si plinésca misiunea inalta.

„Mam'a are a nutri pe prunculu seu nu numai corporalmente ci si spiritualmente“, — dîce Zimmermann.

Mam'a are sè vîghieze cu abnegatiune a supra tuturoru circumstariloru, cari potu influintiá crescerea, bunastarea si fericirea familiei sale, cele bune are a le conservá, cele rele ale delaturá.

Femei'a, ca consorte are sè fia modelu de bunétia, blandétia, devotamentu, si virtute, prin cari cualitati are sè imple de unu profumu recreatoriu viéti'a consórtelui fatigatu. Ea are sè fia parata totu-de-una, ca prin activitate infatigabila sè se sacrifice alaturea cu consórtelul lariloru sei, si déca giurstările ar pretinde, are sè fia si connutricea familiei.

Misiunea femeii ca consórtelul nu se restringe numai la cele familiare ale consórtelui, ci medialmente si la cele publice; martore Torqueville, care dîce: Adese-ori am vediutu barbati de unu spiritu mediocru si timidi, destingundu-se prin virtutile cele mai mari civice — patriotice, singuru numai prin influinti'a morala exercitata a supra-le de sociele loru pline de spiritu.“

A vorbí despre a 3-a misiune a femeii ca omu — e superfluu, de óra-ce acest'a cu misiunea femeii ca mama si consórtelul stau in legatura strinsa, asié câtu ne implinindu un'a, neglegemu cealalte.

Éca, pré st. publicu! atâtu in scurtu, pe câtu mi-concede timpulu si locul, despre misiunea femeii in genere!

Trecemu la misiunea femeii romane in specie.

Esperinti'a-mi juna nu mi-ar fi suficienta a satisfice acestei parti, ca partea cea mai ponderósa a temei mele, déca templulu matrónelor strabune, a aceluor lucéferi, ce si adi impunu de pe monumentulu eternii mame „Rom'a“, nu mi ar stá spre dispunere pentru de a intrá cu sororile mele, stranepótele loru, pe unu momentu intr'insulu.

Patriotismulu, glori'a, eroismulu si virtu-

tea femeii sunt represintate in acestu templu in tóta grandeti'a loru.

Ací vedemu altariulu Volumniei si Veturiei, cari cu mandria represinta amorulu de patria, amorulu de gloria a femeii romane.

Cólea altariulu Corneliiei, care cu maiestate impune nepótei sale din oriente cu cuvintele: „Crescerea prunciloru sè fia astu-felu, in câtu candu vei fi tu provocata de natiune a-ti aretá diamantele — sè dîci cu fruntea deschisa: „Éca diamantele mele cultivate pentru tine natiune! primesce-le si te decoréza cu ele!““

Nu de parte de acest'a vedemu altariulu maretiu alu Lucretiei impartindu lectiuni din altimea de caracteru, devotamentu si specialmente din virtute.

Mai departe urméza o seria lunga de altarie de a eroineloru strabune.

In acestu templu si la aceste altare, dloru! a invetiatu mam'a lui Stefanu celu mare cultulu eroismului!

In acestu templu si la aceste altare a capetatu impulsulu de patriotismu soci'a lui Mihai Eroulu!

In acestu templu si la aceste altare dóm'n'a Elena, socf'a lui Petru Raresiu deveni inspiratrice de gloria si nemorire!

Dupa ce m'a concomitatu pré st. publicu cu atentiune in acestu templu, va aflá de superfluu ca vócea-mi debila sè detaileze misiunea femeii romane, de óra-ce limb'a n'are articuli — pén'a nu are putere — nici penelulu colóre, ca sè vorbésca, descria si depinga misiunea femeii romane cu colori mai víi si sè ni o puna spre studiu in unu tablou mai maretiu, ca acestu templu.

Mi-permitu numai a adauge, cà femeii'a romana *decopiandu pe strabunele* sale, are misiunea, de a fi angerulu tutelariu alu Romanismului in oriente.

Repetu! angerulu tutelariu alu Romanismului in oriente! *complexulu missiunii femeii romane!*

Femeii'a romana numai asié va poté corespunde missiunii sale, déca *va sacrificá tóta viéti'a* la altariulu strabunelor sale...

Cum vomu sacrificá, déca na le cúnoscemu cultulu loru! Si cum li vomu cúnosce cultulu, déca crescerea ni e neglesa natiunalminte, mi se va reflectá din partea sororiloru mele... Aveti dreptate!

Barbatulu romanu pana adi pucinu s'a ingrigitu, ca sè te familiarizeze cu cultulu strabunelor tale.

Déca voiti, dloru! ca natiunea sè aiba Grachi — Stefani si Mihai, — atunci creati-ve Corneliu, mame de a lui Stefanu si Lucretie de a lui Brutu; pentru cà „Vinitoriulu unui pruncu e totu-de-una opulu mamei sale“, — dîce Napoleonu celu mare, vorbindu de mama-sa.

Salvati natiunalminte femeia! si v'ati salvatu pe voi! Ati salvatu natiunea!

Educatiunea femeii romane, pentru de a-si corespunde misiunii, are sè fia numai si numai nationale, primita in institute, unde se represinta si se espune glori'a strabuna in tóta candidéti'a si splendórea sa, fiindu cà „Mam'a are se dé pruncului nu numai facultàtile, ci si *propensiumile* de cari ea in-sa-si e predomnita“, dîce Rousseau.

Èr la educatiunea femeii in genere am sè reflectezu, cà acea are sè fia conformu naturei. Intielegu, femeile cu respectu la educatiunea lor nu au sè fia considerate ca femei, ci ca ómeni. Femeii e de a se dá crescere fundamentala, ca si barbatului, si atunci va fi totu-de-una parata a contrastá la ori si ce calamitàti a le timpului, si a nu devení victima ori si carui ventu contrariu càtu de linu.

„De la cultivarea spiritului femeii depinde intieptiunea barbatului. Cu càtu femeile voru fi mai luminate, cu atátu noi vomu fi mai lumínati“, dîce Sheridanu.

Cultivati dar dloru femeia!! sacrificati totulu pentru crescerea fundamentala a ei, si atunce i-ati cultivatu si formatu caracterulu, i-ati cultivatu si formatu anim'a, unde „zace spiritulu unui poporu, — spiritulu omenimei!“

Ana Botta.

Copil'a si voiniculu.

Lelisióra, dînisióra!

Spune-mi mie-adeveratu,

Cu ce lécu m'ai farmecatu,

Cà de cautu in ochi la tine

Séu d'ascultu sióptele-ti line:

Par' cà nu-su p'acestu pamentu...

Par' cà intru 'n raiu sborandu!...

— „Scumpulu meu, iubitul meu!

Ochii tei candu i privescu,

Ardu de doru si me topescu...

Dar candu cautu peste campia

Si vedu tiér'a 'n grea robia,

Si vedu tiér'a subjugata:

Anima-mi se frange 'n data!“...

— Lelisióra, dînisióra!

Spune-mi, draga, ce-i cu mine,

Cà de cautu, de cautu la tine:

Nu vedu campulu, uitu de lume,

Uitu, ah! uitu chiar si-alu meu nume,

Si m'asiu face-unu crinisoru

P'alu teu fragedu sinisoru!...

— „Scumpulu meu, iubitul meu!

Fati'a ta candu o privescu,

Nu-ti potu spune ce simtiescu!...

Dar candu vedu paganii 'n tiéra:

Face-m'asiu fulgeru cu para,

Séu o barda 'nfricosiata,

Sè-i trasnescu pe toti d'odata!...“

— Lelisióra, dînisióra!

Lasa turcii focului,

Si tiér'a norocului!...

Lasa mandr'a de campia,

Sè plecàmu la cununia,

Cà, pe santulu Dumnedieu,

Moriu, me uscu de dorulu teu!...

— „Scumpulu meu, iubitul meu!

Nu morí de dorulu meu,

Ci apuca-unu palosiu greu,

Si, pe santulu Dumnedieu,

Hai, o hai in batalia,

Se scapamu scump'a mosia

De pagani si de robia!...“

Petru Dulfu.

Pentru o sarutare.

— Novele originala. —

I.

Óspetii de unguru.

In muntii apuseni ai Transilvaniei, pe verfulu unei coline, care se redicá falnica dîntr'o vale incantatória, se potea observá printre umbrosii arini o casa muntenésca, care de si nu aretá lucsululu unui palatu domnescu, séu alu unei cladiri artificióse, erá prin simplicitatea ei cu atátu mai atragatória, si fiindu incungiurata intr'unu cercu bineformatu de acci arini, concedea privirea unei fortaretie mici.

Atátu pusetiunea locului, càtu si cas'a in-

sa-si si impregiurimea acesteia aretau buna-starea posesoriului...

Erá o séra lina, ce urmase dupa o di placuta de primavéra, lun'a si-stracurá radiele sale aurie printre frundie reversandu-le cu gratia preste acestu palatu muntenescu

Dara neintardându pré multu, sè intràmú mai bine in laintrulu casei, unde póte vomu face cunoscintia si cu locitorii ei.

Ací vedemu dupa mésa pe unu venerabilu barbatu munteanu, cetindu dintr'o biblia, care felu de carte raru lipsesce din cas'a unui munteanu de o stare mai bunisióra.

In acestu barbatu, cam de 40—45 ani, salutàmú pe Atanase Codreanu, capulu acestei familie.

De si inaintatu in etate, totu-si in ochii lui straluciá inca foculu juniei, si pe faci'a lui se poteau observá acele dóue rose, cari caracteriséza pe verdele Romanu de munte.

Aprópe de dinsulu, pe unu scaunu impletitu cu maestría din indoiciósele nuiele, siedea femeí'a lui, torcându caerulu din furca, inse dandu totu-odata cea mai mare atentiune cu-vinteloru sociului seu.

Mai erau inca in odaia si nesce servitori si servitóre, cari dupa ce au finitu lucrulu dílei pe afara, siedeau in diferite locuri si esecutau unele ocupatiuni casnice, toti inse observandu cea mai mare linisce.

Dara pe banc'a cea dintr'unu anghiu pe cine mai observàmú? Ce fiintia eterica stá asié in nemiscare?

Abié o potemu cunósce, cà-ci din radiele luminei de pe mésa numai pucine si palide ca-deau pe faci'a dinsei.

Inse ne vomu dá mai aprópe catra dins'a, si vomu cercá a o cunósce.

Éca ne si stralucescu dóue stelutie nainte de sub umbrosii nuori a geneloru sale, dóue radie, cari au poterea de-a patrunde indata pana la anima si de a retiené pe totu acel'a, — care a intratu odata in sfer'a loru magnetica.

Se vede si o guritia, mica si bineformata, alu carei purpuru cu greu l'ar poté depinge si celu mai renumitu pictoru, si care pare a fi destinata numai pentru surisu.

Cu unu cuventu, acea fiintia erá o dîna incantatória, o romancutia, ce posiedea insusirea de-a imbetá la prim'a privire pe ori si cine de unu amoru infocatu.

Ea inca pare a fi atenta la cuvintele bunului seu parinte, celu pucinu asié se aretá; inse vomu scusá-o, de cum-va cugetele ei se

rateceau cu óre-si-care neliniscire la unu altu objectu.

De si ea abié pasise preste alu 16-lea anu alu etátii sale, totu-si erá o copila binedesvolta-ta, de o talia svelta, cu o cositia négra si cu ochi de mure.

De toti feciorii munteni, cari se aflau in giurulu acel'a, erá admirata si iubita, inse numai unulu se potea numí fericitu, — a fi destinsu cu óre-si-care atentiune din partea dinsei.

Nicolae, Peunulu — codriloru, dupa cum lu-numiau fetitiile de pe acolo, erá acelu fericé.

Dinsulu erá feciorulu morariului din v-ale, si fiindu uniculu moscenitoriu dupa parintii sei, cari se aflau intr'o stare buna, precum si unu fecioru de omenía, nu s'a datu nici o pe-deca parintelui Codreanu si sociei sale, — a nu-lu vedé bucurosu in apropiarea fii-cei loru.

Deci acum erá a trei'a di, de candu dinsulu nu s'a mai aretatu pe ací.

Éta caus'a cugeteloru ei neliniscite...

Pe candu onestulu parinte continuá fara intrerupere cetirea din sant'a carte, se audí de odata batendu-se la usia si in momentulu venitoriu intrara doi tineri de la orasiu in-aramati.

Atátu dupa vestmintele loru, câtu si dupa fisionomia se vedeau a fi din viti'a lui Arpád.

Romanulu munteanu rupse indata firulu cetirei si se scolá sè cuprinda pe acei doi ós-peti neasceptati, ba si copil'a se scolá curiósá si pasí pucinu nainte.

— Buna sér'a! — incepù unulu din ei, — faceti bine si iertati, cà noi lovatu acea indres-néla si venitu asié tardtu la cas'a domnivó-stra; dara io fostu la vunutu cu pretinu mio, si dupa ce facutu nópte si noi tare ostenitu, ganditu sè venimu la domnivóstra si sè odih-nesce pucinu, ca la unu vomu cunoscutu bunu de la tat'a mio.

— Me 'mbucuru, — response Codreanu, — cà v'ati abatutu la locuinti'a mea, poftiti dara si odihniti.

Ungurasii nostri nu asceptara multu, ci se lasara pe scaunele cele mai aprópe.

Atanase facù apoi semnu sociei sale, acé-st'a esí indata afara si in scurtu timpu intrá ér cu o stiela de rachiu bunu in mana, care o puse pe mésa.

Stapanulu inchinà, dupa datin'a Roma-

nului, óspetiloru sei, cari nu intardiara nici unu momentu a-lu imitá.

Reculegandu-si arpadenii poterile prin odihna si prin rachiulu romanescu, — li-se pusera limb'a in miscare, discuruandu despre un'a si alt'a.

— Ce mare si frumósá facutu Viorica, de chindu io nu mai vediutu pe ea la orasiu! — observá Heregey, care la intrarea in odaia a fostu adresatu cuvintele de scusa, si a carui tata, dupa cum se exprimase elu, erá cunoscutu bunu cu munteanulu nostru.

Copil'a audíndu-si numcle exprimatú de pe buzele acestuia, precum si complimentulu facutu de dinsulu, deveni confusa.

Ea si-dicea in sine: „Ce se intereséza elu, cà sum mare si frumósá, vorbésca mai bine astu-felu despre fetele loru de la orasiu, dara nu despre mine.“

Intr'aceea li-se pusera óspetiloru nainte casiu si balsosiu*; acestia nu siovaira multu, ei incepura cu curagiu lupt'a cu bucatele romanesci.

Mai spelandu-si gútulu si cu nesce vinu din pivnití'a munteanului si gangavindu nesce cuvinte de multumita, — se pusera cei doi unhuri in miscare pe drumulu catra opidu.

— Ti-am spus eu, frate Kálmán, — incepú Heregey catra amicu lu seu, dupa ce se vediura afara, in limb'a unгурésca, ce noi inse vomu reproduce pe romanía, — ti-am spus eu, cà romanulu te primesce fórte bine in cas'a sa; ostenitu si flamandu, cum eram mai nainte, cu greu asiú fi potutu continuá calea pana la opidu.

— Asié erá si cu mine, — observá celalaltu, — dar acum mi-dedera potere bucatele Romanului.

— Teremtette! dar ce frumósá s'a mai potutu face fét'a ast'a; dieu inca nici un'a domnisióra nu mi-a potutu face o astu-felu de impresiune. Ce ochi farmecatori! Ce guritia de sarutatu! O sarutare de la ea, si m'asiú tiené fericitu.

— Cu greu ti-s'ar poté impliní dorinti'a, cà dupa cum am observatu eu, mai bucurosu ar fi voitu sè ne véda odata afara, decátu sè se lase cu noi la vorba.

— Eh, nu mai graí flécuri, acést'a a devenitu numai din sfiéla, ceea ce de comunu

poti observá la tóte fetele de munte, candu convinu cu cine-va de la orasiu; inse candu te lasi mai aprópe cu ele, se 'mblandiescu ca mielulu.

— Mi-se pare, cà te insieli uritu frate, déca cugeti astu-felu despre acésta copila. De securu dins'a inca va posedé o anima si simtieminte, de cari va fi pré superba, de câtu a le lasá sè devina jocara unui capriciu. Ba, déca nu me insielu in observatiunea mea, credu cà ea si-a si aflatu acelu objectu, pentru care sè le pastreze.

— Ce mai toci atátu de simtieminte si superbia la o féta de munteanu; dar fía cum va fi, aci parol'a mea si cuventulu de onóre, cà o voiu sarutá-o câtu mai curendu. Vomu veni mai de multe ori aici prin padure la vênatu, ba inca si mane demanétia, si sperediu, cà voiu intelní-o odata singura, atunci tu te vei ascunde si vei observá tóte. Apoi sè vina chiar si unu amoresu de alu ei, — cugetu cà voiu poté eu triumfá a supra unui flacáu de mocanu..

II.

Amoresatulu intreruptu.

Dupa cum observaramu mai in susu, Viorica, fét'a munteanului nostru, erá in neliniscire pentru intardtarea iubitului seu.

— Óre ce póte fi cu Nicolae, — reflecta ea in sine, — de nici vine, nici tramite vorba prin cine-va. Inca totu-de-una, candu n'a potutu veni vre-o dí dóue, a tramisu pe servitoriulu loru celu micu, de m'a insciintiatu despre sine. O Dumnedieule, feresce-lu de vre-o nenorocire, séu de vre-o bóla!

Deci odata i trecú ce-va prin minte si faci'a ei incepú a luá o colóre purpuria.

— Da, mane trebue sè tramitemu gráu la móra, si ca totu-de-una, me voiu duce si eu spre a-lu direge. Asié me voiu poté insciintia despre Nicolae, ba de cum-va va fi a casa, voiu poté vorbí cu elu insu-si...

In diu'a urmatória, inca de demanétia, prin cea padurice, carea se tragea de la susu-amintit'a locuintia muntenésca catra vale in josu, se vedea pe o poteca, ce ducea prin mijloculu acestei paduri, o copila de munte, pe a carei facia se jocau unele radie de sóre, cari strabateau printre frundiele arboriloru.

(Va urmá.)

Nicolau Cisca.

*) Unu felu de mancare fórte usuata prin partile aceste, facuta din smantana si farina de cucuruzú. *Aut.*

Lamentatiune.

In acésta lume nici o fericire
Nu mai aflu eu!
Palid'a dorere m'a alesu dreptu mire,
Dumnedieulu meu!

Diu'a cum si nóptea lacremi doreróse
Versu neinctetatu!
Dílelo-mi ferice, dílele-mi frumóse
Iute au sboratu!

Crud'a intristare inim'a-mi sdrobescu,
Sum nefericitu!
Vai! acum pe mine nu me mai iubescu
Cine m'a iubitu!

Blond'a copilitia, ce erá socia
Astui sufletielu,
De amantu-i tineru nu mai vré sè scie
L'a uitatu pe elu!

In acésta lume scump'a fericire
Am perdut'o eu!
Palid'a dorere m'a alesu dreptu mire,
Dumnedieulu meu!

Fruntea-mi acum este galbena, 'ncretíta,
Ochiu-mi intristatu!
Inim'a-mi e rece si abié palpita...
Dins'a m'a uitatu!

M'a uitatu pe mine dulcea copilitia,
Ce atátu iubiam!
Altu amantu saruta totu acea guritia
Care sarutám!

Vorbe de iubire altulu i sioptesco...
Altulu e iubitu!
Miarea dupa buze-i altulu i-o rapesco...
Altu-i fericitu!

In acésta lume nici o fericire
Numai aflu eu!
Mórtea, via mórtea, sè me ia dreptu mire,
Dumnedieulu meu!

Bucuresci 1873.

Alesandru A. Macedonschi.

Fatalistulu.

— Novela rusésca de Lermontoff. —

I.

Erá o séra placuta si frumósa.

In chili'a mea se aflau câti-va óspeti, cari
conversau cu vioiciune, intre acesti-a erá si
unu amicu alu meu, Alesandru Ridel Vasilje-
viciu, care incepù se vorbésca astu-felu:

— Amiciloru! de cum-va mi-veti conce-
de, am sè ve povestescu o intemplantare, care s'a
petrecutu inaintea ochiloru mei acuma-su 30
de ani. Voiu fi câtu se póte de scurtu.

— Pré bucurosu! — respunsera cu totii.

Deci continuà:

Pe timpulu, in care apucu firulu naratiu-
nii, eu locuiam in Petrupole, unde eram ascul-
tatoriu la universitate. Unchiulu meu serviá
in calitate de capitánu in gard'a de artileria.
Erá stationatu in Crasnoe-Selo. Dintre cea-
lalti colegi ai dinsului, am facutu cunoscintia
cu unu locotenentu, cu care am legatu rela-
tiuni amicabile.

Ilie Tegleff Stepaniciu, acest'a erá numele
noului amicu alu meu, nu avea vr'unu este-
rioru placutu, inse nici respingatoriu.

Avea o talia mijlocia, erá blondinu. Pe
fisionomía dinsului se observá mai totu-de-una
ce-va paliditate, ce tradá cà nu erá impacatu
cu internulu seu.

Prin portarea sa, care erá óre cum curi-
osa, cunoscutii lui si-luara pretextu a-lu numí
„fatalistu.“ Nu se pré bucurá de nici o repu-
tatiune, fiindu cà colegii lui asié dícându nu-lu
luau in consideratiune.

Traiuulu dinsului conformu starei finan-
ciale, nu-i erá splendidu. In etate de 9 ani de-
venise orfanu. Pucinu dupa ace'a, prin influin-
ti'a unchiului seu — carele erá advocatu in
Petrupole, — castigà educatiune intr'unu in-
stitutu.

Dupa ce si-fini studiele, conformu dorin-
tiei sale fu denumitu de locotenentu in gard'a
de artileria.

Eu, cu tóte cà erá asié isolatu de societate,
nutriam simpáthia fatia cu dinsulu, pentru sin-
ceritatea ce o posiedeá.

Trecù unu intervalu de câte-va lune,
candu éra-si am facutu visita unchiului meu.
Unchiulu meu cu acest'a ocaziune nu erá in
statiunea amintita.

Dupa ce am convenitu éra-si cu Tegleff,
amiculu meu, m'am resolvitu se petrecu câte-va
díle la dinsulu, unde erá statiunatu.

Locuinti'a i-erá fórte modesta, o méssa si

câte-va bance, erá totu mobiliariulu. Tegleff vorbiá despre multe lucruri indiferente. In chilia mai erá inca si proprietariulu casei, carele cu tóte cà erá inaintatu in etate totu-si erá inca plinu de viétia.

Enará cu placere multe aventuri amoroase, ce avuse in tineretiele sale. De catra séra proprietariulu se departà din chilia, si astu-felu apoi am remasu singuri.

Negur'a ce acoperiá pamentulu erá désa. Lun'a, regin'a noptii, abié se poteá observá pe ceru. Linisce profunda domniá pretotindenea. Acestu timpu posomoritu ne redicá in regiunile fantasieloru.

Ambii meditámu, nimicu nu ne conturbá in cugetele nóstre. In fine Tegleff rupse tace-rea, vorbindu despre presimtiuri, si despre spiritele necurate.

Dupa aceste vorbiá despre mosiulu seu, cum s'a mantuitu de o mórte segura, si anume in batali'a de Borodino, candu s'a aplecatu diosu pe pamentu, se iá o piétra, in momentulu acel'a a sboratu a supra dinsului unu glontiu.

Piétr'a ace'a a invelit'o in auru si mai tardu i-a donat'o lui, in semnu de suvenire. Dupa aceste vorbiá despre predestinatiune, careia e supusu fiesce-care omu. Dinsulu credea cu tóta tari'a in predestinatiune.

Eu la tóte aceste nu raspundeam nimica ci-lu lasám se vorbésca si mai incolo, pentru cà nu voiám nici decátu se facu objectiuni in contra principiiloru sale fatalistice.

Dupa una pauza indelungata, díse :

— Adi e S. Ilie, dñu'a mea onomastica. Acésta dñua e insemnata pentru mine. Adi, — continuá, — o cersítoria se va rogá pentru sufletulu meu. (E de insemnatu cà erá fôrte darnicu.)

— Óre ce bucuria si-póte affá omulu acest'a in acea, cà totu mereu se ocupa de persón'a sa, — cugetám in mine.

De altmintrea in dílele acelea cu pucina esceptiune, erá fôrte neliniscitu. E dreptu cà nu se reflectá nici decátu melancoli'a fatalistica pe fisionomia, ci erá altu ce-va ce-lu torturá. Ori câtu cugetám despre caus'a posomorirei sale, nu o poteám affá nici decátu. De si-guru se petrece ce-va teribilu in internulu seu.

In fine propuse se ne culcám pe bance.

Eu primíi propunerea.

Tegleff voiá se adorma, inse indesiertu, nu poteá nici decátu, ce se poteá vedé si de acolo, cà in continuu se intorceá pe banca, candu pe o lature candu pe alt'a.

Pe mine inca nu voiá Morfeu se me invite in bratiiele sale, pentru acea me lasai cugeteloru. Erám inca june, adeca in etatea ace'a, candu fantasi'a predominesce calculatiunile serióse ale mintiei. Fantasi'a me ducea pe aripele sale in regiuni fericite. Eram optimistu in sensulu celu mai strinsu alu cuventului, findu cà vñitoriulu mi-lu depingeám cu colori fôrte frumóse.

Intru astu-felu de fantasie, de odata matinsei degetele fara voia de paretele chilei, ce a produsu unu sunetu slabu dar curatu, din care deduceám cà esiste ce-va goletate in parete. Am repetítu si a dóu'a óra, inse acuma cu intentiune. Sunetulu erá ca mai inainte.

Unu minutu si Tegleff si-redica capulu dícându.

— Riedel! n'ai observatu? cine-va bate la feréstra!

M'am facutu cà dormu voiám se atítu fantasi'a fatalistului, pentru ace'a éra-si atinsei paretele, de trei ori dupa olalta.

Tegleff se redicà de pe banca, — si ascultà.

Incepui éra-si a mi-continúá operatiunea.

— Riedel! — esclamá Tegleff.

Nu am respunsu nimica.

— Riedel! — esclamá si mai tare.

— Ce e?! — intrebai, prefacându-me, ca si cum m'asiu fi desceptatu din somnu.

— N'ai auditu cà cine-va in continuu bate la usia? Dóra voiesce se vina in laintru?!

— Cutare trecatoriu, — respunsei cu indiferentia.

— Asié dar trebuie lasatu in laintru, séu celu pucinu a ne informá cà cine? si ce voiesce? — reflectà Tegleff.

La acésta nu i-am datu nici unu respunsu, prefacându-me cà dormu.

Preste pucinu — éra-si incepui:

— Tic... Tac... Tic... Tac...

Tegleff se redicá éra-si si ascultà.

De si erá intunerecu, totu-si ochii mei dedandu-se cu intunecimea potui observá tóte miscàrile, ce le facea Tegleff.

Si-indreptà privirile acusi catra feréstra, acusi catra usia. Inse observai cà nu scieá cu siguritate, de unde vine sunetulu.

(Va urmá.)

Ioane Marchesiu.

S A E O N U ?

Artea gradinaritului.

Artea gradinaritului de catra unii estetici nu se numera intre artile libere si independente, ci se amintesc ca o arte infrumsetiátoria, care serveste spre a prefaca viétia mai placuta, si a-i apropiá deliciarile naturoi, si a incungiurá locuintiele omenesci cu deliciiuri, cari marescu lucsul si splendórea.

Inse arta gradinaritului, asemenea ca si pictur'a de pasage, este plina de o viétia libera si neatérnatória, intrecéndu-o prin aceea, cà ea represinta ide'a unui pasagiu frumosu prin materialele naturale si cu deliciarile naturei.

Unu pictoru de pasage, care nu ar fi de alt'a capabilu, decátu sè decopieze unu pasagiu, inca nu merita numele de artistu; astu-felu si unu gradinariu, ce scie a plantá paturi de flori, a arangia grupe de pomi, si a face drumuri strémbe, inca nu este unu artistu, precum nici o gradina arangiata cu simetria si intr'unu modu amicabile, inca nu este o gradina frumósa, — adeca inca nu este unu obiectu de arte.

Atátu pictorulu de pasage, câtu si gradinariulu artistu, imitéza natur'a, inse asié incátu ei si-inlocuescu ide'a loru creata libera in imaginea ce o-au invetiatu de la natura, astu-felu incátu acésta devine o creatura, o revelatiune a spiritului umanu.

Sculptorulu inca imitéza formele cele frumóse ale corpului omenescu, inse natur'a cea frumósa este liber'a creatiune a omului, reprezentandu ideale, cari ca atari in natura nici nu esistu.

Gradinariulu artistu trebuie sè emuleze cu pictorulu de pasage, a ne represintá intr'unu modu vivace inaintea sufletului, — imaginea unui pasagiu frumosu.

Ce este inse aceea ce dà unui pasagiu unu caracteru frumosu?

Sunt o multíme de obiecte ale naturei si o varietate de aparintie diferite, care astu-felu sunt intrunite intr'unu intregu armonicu, incátu aparinti'a totala sè se repesinte ca o unitate si unu intregu, nu numai sensuriloru, ci sè influintieze si a supra simtieminteloru interne; transpunendu astu-felu sufletulu intr'o constitutiune deosebita si strania.

Aceste sunt simtiemintele sublimului, alu onórei, alu gratiosului, alu deliciosului si alu romanticului, fantasticului si idilicului, cari corespundu întocmai caracterului eroicu, romanticu séu idilicu alu pasagiului.

Astu-felu si pictorulu de pasage trebuie sè ni repesinte in imaginea sa unu intregu perfectu si inclusivu, asié ca pe candu ide'a partistului ni se infatisiéza completu intr'insa, sè ni transpuna sufletulu in astu-felu de stare, incátu noi sè simtímu intr'unu modu vivace ide'a ce vieza in imagine asemenea sufletului in corpu.

Astu-felu deci trebuie si gradinariulu artistu sè fia in stare a-si exprime, in arangiatulu gradinei, ide'a sa, a frumosului, intr'unu modu câtu se póte mai vivace, care apoi sè ni transpuna sufletulu nostru intr'o situatiune corespundietória.

Pentru ca o gradina sè fia frumósa se ceru dóue. Noi mai antáiu trebuie sè reaffámu éra-si natur'r'a, legile si formatiunile ei nu este iertatu a o sugrumá prin fortia.

A dóu'a noi trebuie sè aflámu intr'insa natur'a formata si regnata de ide'a estotica a articolului: noi trebuie sè aflámu arta in natura.

Scopulu unei gradini frumóse trebuie sè fia unu deliciu liberu si esteticu, si acésta nu ne este permisu a o cercetá singuru numai in aceea ce este placutu, inse nici numai in ceea ce este folositoriu, — ci in ambele.

Dupa Ch. Oeser.

I. G. Baritiu.

Trandafiri cu spini.

Unu renumitu escamatoriu renuncia la ocupatiunea sa de pan'acuma, si in viítoriu va face numai programe de alegere pentru unii — deputati romani.

Óre ce aru face ministrii de finantie, de cumva nu s'ar fi inventatu — harthi'a?

De candu si la teatrulu natiunalu din Bucuresci s'a introdusu censur'a, fabric'a de ceruse rosie din X. face mari cástiguri.

Versurile moderne sémena multu cu baletistele de acuma.

Amendóue au — picióre rele.

Pentru ce sunt dintii Romanului asié de buni? Pentru cà nu-i strica cu — dulcotiuri; ér amarél'a continua nu-i strica.

Dsiór'a Adela Patti a facutu maro furóre in Budapesta.

La noi Romanii inca debutéza de multu — nu Patti, ci — *Apattia*.

Renz a sositu la Budapesta, si va deschide acusi unu — circus.

De asta-data n'a adusu nici unu magariu, invetiatu, de óra-ce de aceia sunt destui in acest'a capitala.

Presidenta la tóte institutiele de la noi se numesce dómn'a — Protectiune.

Unulu din fratii Rothschild e cam tristu.

Mi-se pare, cà a datu bani imprumutu — Turciei.

Japanesii cari au caletoritu prin Europa, ren-torcându-se a casa la ai loru, povestescu cu unu felu de mirare, că pe la noi si harthi'a trece de banu.

Dreptatea declara, că si-a mutatu locuinti'a in lumea cealalta, si că pe pamentu nu se va mai aflá nici in vinu.

Figaro.

B o m b ó n e.

Unu june întreba pe Aristip, ce felu de femeia trebue sè-si ia de socia?

— Nu sciu de locu, — respunse elu: frumós'a, te va tradá; urit'a, ti-va displace; serac'a, te va ruiná; avut'a, te va dominá. Alege déca poti!

Banchierulu N. merge a da visita micei S., o actritia de la teatru.

O gasesce plangându.

— Ce ai, scump'a mea copila? — o întreba ban-chierulu.

— O! m'am saturatu cu viéti'a, voiu sè terminu odata cu ea... Dà-mi iute o mie florini, ca sè-mi potu cumperá carbuni spre a me asfisiá.

Unu criminalu, constatatu că otravise pe un-chiulu seu pentru a-lu mostoni mai de graba, apare inaintea juratiloru.

O mare parte dintre jurati, din intemplantare, sunt medici.

— S'a constatatu, — dîce presiedintele catra acusatulu, că ai turnatu pe furisiu otrava in caféu'a victimei si i-ai dat'o apoi s'o bea.

— Da! domnule presiedinte, — dîse acusatulu cu cinismu si fisandu privirile a supra doctoriloru jurati; inse, ia sè vedemu de ce crima me poteti acusá in acésta? Nimicu de câtu, că am exercitatu medicin'a fara diploma.

Unu alchimistu Italianu se presintă inaintea Pa-pei Leonu X. si i ceru o recompensa, pentru că dîcea elu, gasise secretulu de a face auru.

Papa i dede o punga mare si góla dîcându-i că de vreme ce elu scie se faca auru, nu avea trebuintia de câtu de o punga in care sè-lu puna.

C i o r o b o r u.

Abilitatea politiei din Viena. Unulu din cei mai mari bijutieri din capital'a Austriei, vediu într'o dí intrandu la dinsulu, unu personagiulu cu o mina im-positanta, imbracatu cu unu magnificu paltonu gar-nisitu cu blana si purtandu la subtióra o mica caseta de feru.

— Domnule, — dîce personagiulu bijutierului, asiu dori sè ve intretîu putînu a supra unei afaceri fórte importante.

Bijutierulu, invita personagiulu in camer'a la-terala.

— Éta, domnule, pietre precióse de o mare valóre.

Si dîcendu aceste, personagiulu deschise case-t'a in care straluciau diamante, rubine, smarande si topaze.

— Asiu avé trebuintia, imediatu, de o suma de bani mai insemnata.

— Cátu, domnule?

— O suta siesei-dieci de mii de franci, pentru care asiu dori sè ve lasu aceste pietre amanetu. Ve voiu inapoiá acésta suma, de asta-di peste putînu tîmpu. In ori-ce casu, sum gata a ve subscrie o hartia prin care aceste pietre voru remané ale Dumitale, dé-ca in terminu de trei luni de díle, nu ve voiu rembur-sá o suta siese-dieci de mii de franci.

Bijutierulu esaminá pietrele, unele dupa altele, care evaluau la trei sute mii franci, celu putînu.

— Afacerea e sfirsîta, domnule, — respun-se elu.

Unu baiatu veni sè previa pe bijutieru, că óre-cine este in pravalia, pentru a cumperá ce-va fórte grabnicu.

— Scusa-me unu minutu, — adaugá elu, — la-sandu pe personagiulu in cabinetulu seu; me întorcu numai de câtu si ve aducu si acei o suta siese-dieci de mii de franci.

Abié esîse, si personagiulu, debarasatu de biju-tieru, printr'unu complice care venise sè cumpere bi-juterfi, inchise caset'a cu pietre, o puse într'unulu din largile pusunare ale vastului seu paltonu, si o ram-pleasa printr'o alta caseta, intocmái ca cea d'antáiu.

Bijutierulu revine, mai dà o aruncatura de ochiu sumariu a supra pietreloru de o asemenea esactitudine cu acele ce esaminase cu minutiositate, numera o suta siese-dieci de mii de franci personagiului, — si-si fréca manile dîcându-si că nu si-a perdutu diu'a de géba.

Pe data ce personagiulu plecá, bijutierulu aretà primululu seu comisu pietrele.

— Éta, — dîse elu, — luandu unu diamantu din cutia, ce albu este, câtu este de curatu!... De odata inse ingalbeni, mai luá inca o piétra, dupa aceea inca un'a: in cele din urma se convinse, că fusese insielatu. Petrele precióse erau schimbate prin pietre false.

Alergá numai de câtu la unu comisarulu de politia.

Casulu erá gravu.

Aveau a face cu o banda de coi mai abili coti-cari esplotandu in mare industri'a loru, puternicu organisati si póte chiar comoditati, fiindu că unulu din ei, se aflá in capulu unei petrarfi in valóre de trei su-te mii franci.

Ce e de facutu?

Comisarulu vienesu, erá unu omu fórte abilu.

Se gândi putînu.

Apoi strigá:

— Credu că-ti voiu inapoiá banii! Numai... trebue sè ascepti câte-va díle.

Terminulu espirá, si lumea cetia in tóte jurna-lele din Viena urmatoriulu faptu diversu:

„Hotii introducându-se in nóptea acésta in pra-vali'a dlui M. unulu din cei antáiu bijutieri ai nostrii, au ridicatu pentru mai multu de siese sute mii de franci bijuterfi, între cari si o caseta de feru, cuprin-diendu de trei sute de mii de franci pietre precióse,

depuse amanetu dlui M. de unu mare personagiu strainu pentru unu imprumutu de o suta-siese-dieci de mii franci.“

Efectulu fu produsu imediatu.

Câte-va ore dupa aparitiunea jurnaleloru, personagiulu cu blana larga se presenta din nou la bi-jutieru.

— Éta, — adaugà elu, — acei o suta siese-dieci mii de franci ce-mi ai imprumutatu, si inapoiadia-mi caset'a.

— Dar... n'ati cotitu? ea mi s'a furatu!

Dupa ce puse pe personagiu in curentu, acest'a respunde cà este fôrte superatu de acêsta intemplantu, dar cà acêsta nu-lu privesce; cà parasesce Viena chiar in diu'a aceea si cà-i trebuiesce caset'a sa séu banii.

— Treceti in cabinetulu meu, — i respunde bi-jutierulu.

In cabinetu se aflà comisarulu si agentii sei.

Fars'a erà jocata.

Marturisimu cà politi'a e bine organizata la Viena.

Imperatulu Vilelmu n'are bani. Intr'unu numeru nou alu diuariului din Berlin „Figaro“ este trecuta urmatóri'a anecdeta fôrte caracteristica:

La juvaergiulu Fridberg, furnisoru alu curtii imperiale si care si-are magazinulu in strad'a „Unter den Linden“, in Berlin, erà nu de multu unu colieru de o frumsetie rara, compusu din brilante si smarande. Dóue dómne bogate, sociele consilieriloru de comerciu, i-au propusu pentru acestu colieru 16,000 taleri.

Fridberg, gasindu inse cà unu astu-felu de colieru este demuu a fi portatu numai de clironóm'a tronului prusianu, s'a adresatu la clironomu cu propunere de a-lu cumperá pentru consórtea sa cu 14,000 taleri, adeca cu 2000 mai efitinu. Colierulu placù fôrte clironomului, inse nu-lu cumperà, din caus'a pretielui celui mare, dicëndu, totu odata, cà ar avé o nespusa placere déca femeia lui aru capetá acêsta brilanta podóba. Clironomulu sfatui pe juvaergiu a aretá imperatulu acestu colieru si a vedé déca cum-va elu nu-lu va cumperá pentru nora-sa, ca daru candu se va usiurá ea de ingreuere.

Juvaergiulu, urmandu sfatului acestuia, s'a dusu la imperatulu, care asemenea a gasitu colierulu, intr'adeveru, pré frumosu; inse aflandu, cà elu costa 14,000 taleri, i-a respunsu:

— „Noi nu suntemu in stare a face acêsta, iubite Fridberg. Noi nu suntemu atâtu de bogati, si la noi nu e ca la Burboni, ale carora venituri erau multu mai mari de câtu ale nóstre.“

Juvaergulu, zimbindu, a observatu cà ar fi fostu pré bine de z se face din acestu colieru unu daru pentru clironóm'a tronului, candu se va usiurá de facere.

— „Ba, ba, acêsta nu se póte, — respunde cu bunatate imperatulu, — nor'a mea nasce peste mesura de desu, si dar 14,000 taleri aru fi pré multu: darulu la astu-felu de ocasiuni nu trebuie sè se urce peste 3000 taleri. Inse sè-ti dau unu sfatu: dute la eveicele cele bogate si ele de buna séma ti-voru cumperá colierulu.“

Fridburg, zimbindu, a comunicatu monarcului cum cà „acolo“ i oferise deja 2000 taleri, mai multu

pentru colieru, la care imperatulu a intimpinatu cu amicia: „vedi? nu-ti spuncam acêsta?“

In urm'a giuvaergiulu a fostu congediatu cu afabilitate si cu multiamita pentru atentiune.

La alu cui gátu va straluci acêsta podóba — dice „Figaro“ — este inca necunoscutu.

CE E NOU?

**** (Cu o scire trista)** incepomu adi acêsta rubrica. Genialulu nostru barbatu de statu, speranti'a nóstra in vîtoriu, dlu dr. Alosandru Mocioni, omulu stimatu de intrég'a natiuno precum si de straini, hotaritu a se retrage pe câtu-va timpu de po aren'a politica, in sieduti'a de la 18 aprilo a camerei deputatiloru si-a depusu mandatulu de deputatu. (redemu, cà toti ómenii de bine, toti Romanii cu simtiominte natiunale voru deplange dimpreuna cu noi acêsta mare perdere. Dorimu dara, ca acea cauza, care de astadata l'a indemnatu a se absentá din sírulu putiniloru luptatori ai causei nóstre natiunale, sè dispara in curendu, si sè-lu vedemu éra-si la loculu ce-i este destinatulu de Provedintia!)

**** (Emanciparea femeiloru.)** Intr'unu clubu femeiescu din America, o dama a dísu aceste: „Revolutiune sociala, éta devis'a nóstra! Nu trebuie sè mai nutrimu baietii; sè nu mai cósemu bumbi pe camesi'a barbatiloru, sè nu tienemu in ordine camer'a si mobilele, sè prepadimu economi'a: atunco barbatii voru recunósce, cà comoditatea loru e in manile nóstre, si ni voru acordá dreptulu de a votá. Déca rogarea nu va folosí, sè intrebuintiámu forti'a, si de adi inainte fia-care femeia sè-si puna conduit'a in — stare de asediú.“

**** (Alosandru Kocsi)** tipografulu veteranu binemeritatu, si-a transpusu tipografia sa bineordinata si inzestrata cu litere nóue, — in care se tiparesce si díariulu nostru — din locuinti'a sa de pana acum, in **calea tie-rei nr. 39 in cas'a lui Luby**. Potemu recomandá pe acestu tipografu acelor-u-a, cari poftescu produpturi corecte si punctuale pe acestu terenu.

**** (Resbelu in contra „slepului.“)** Dr. K. propune femeiloru sè nu pórte slepu lungu — pe strade. Damele din capitalele mari ale lumei — dico elu — n'au datin'a a maturá stradele cu cód'a lunga a rochiei loru; ele se infatísiéza astu-felu imbracate numai in concertu, serate si baluri.

**** (Unu capetu de tigara ardiendu,)** aruncata pe strada, a aprinsu a de-unadi hain'a unei domnisióre, si din caus'a raneloru cauzate de focu, ea mori.

**** (Darulu Dumnedécescu cu prisosulu.)** Soci'a unui preotu din dieces'a Oradei-mari a nascutu in septeman'a trecuta trei prunci. Doi au moritu, unulu traiesce.

**** (Balonulu „Mihaiu Bravulu.“)** Unui aeronautu francesu, dlu Villemont, a comandatu unu balonu la Paris, pe care — fiindu gata — l'a botezatu „Mihaiu Bravulu“, si lu-va transportá la Bucuresci, spre a iniotá pe Romani in misteriole si bucuriele navigatiunii aeriane. Acestu balonunu... uned --

in foile franceze — e fôrte frumosu, are o forma eleganta si mare. Intr'una din septemanele trecute proprietariulu a si facutu cu elu o încercare de navigatiune in aeru, care — in presinti'a unui publicu numerosu — a reesitu fôrte bine.

* * (Talharia.) In septeman'a trecuta facatorii de rele au spartu pivniti'a dlui I. Vasilichi, sieflu postalu in Sיעוּל־מַרֶּה, in districtulu Naseudului, si au instrainatu totu ce au potutu scôte. Ca unu ce curiosu, e de insemnatu, că pivniti'a aceea se afla tocmai sub casarm'a gendarmiloru. Pana unde a ajunsu cutezarea talhariloru, — d'apoi frie'a de gendarmi?

* * (O tieranca romana) din comun'a Rusulu-de-josu, apröpe de Reginulu sasescu, a nascutu trei copii, unu fecioru si doue fete, toti sanetosi.

* * (Nenorocire prin focu.) In comun'a Pinticu, langa opidulu Téca in Transilvania, mai multe case, siure, grajduri etc. se prefacura in cenusia, in septeman'a pasciloru. Foculu s'a escatu din negrigea unei femei, care a aruncatu cenusi'a din vétra pe talp'a casei cu focu cu totu.

* * (Orbire momentana.) Dlu H. proprietariu de casa in Buda, rentorcându-se din vill'a sa dintre munti, pe cale simfi dorere in ochi, si pana diminéti'a si perdü vederea.

* * (Unu cavaleru de industria) caletoresce pe căile ferate din Ungaria, carele nu de multu apröpe de Serenciu a oferitu tigari unor tineri concaletori. Fumulu erá imbetatoriu, tinerii ametira si adormira. Pe candu se desceptara, ei nu mai aflara nici cavalerulu, nici — pung'a.

* * (Fundatiune pentru magari.) Poftimu a nu ride. Caus'a e fôrte seriösa. S'a intemplat la Zelau in Selagiu acola adeca multi ómeni traiescu din carausia, dar neavendu cai, ci numai magari. Unu mare Mecenate alu acestei datine locale morindu de curendu, a lasatu prin testamentu bisericeii protestante 200 fl., cu acea dorintia, ca din acest'a suma in fiecare anu sè capete cutare tineru saracu unu ajutoriu spro a-si poté cumperá doi magari, platindu pentru imprumutu dreptu interesu numai 5 procentu.

* * (Unu omu selbatecu.) In padurea St. Gobain de multi ani traiesce isolatu unu omu selbatecu. De 13 ani, elu locuesce intr'o siura fôrte de rëndu; elu se trage dintr'o familia buna si posede o intindere de pamentu considerabila, pe care inse o lasa necultivata. De si acestu omu a primitu o educatiune buna, s'a despartitu de buna voia sa de lumu. De multu a luat deprinderi selbatece, traindu cu putînu, séu mai cu nimica; de cătu-va timpu, nu mai mananca bucate grase, ci numai grauntie de grâu, ovesu, orzu, cartofi, etc. Acestu nou imitatoru alu lui Robinson Crusoe are dreptu pantaloni unu sacu, avendu la amendoue capetele doue taiature, dreptu gherocu o bucata de stofa careia nu i-se póte intielego colórea, dreptu palaria o pele ce-i acopere capulu, si dreptu incaltiaminte nisce opinci fôrte portate. Töte proprietãtile sale nu sunt cultivate; casele ce posede, ne mai fiindu locuite, pica in ruine si nu voiesce sè primésca nimicu de la arendasi. Mai are 12—15 mii franci la casa de depuneri si consemnatiuni, ce provinu din espropriarea facuta pe pamentulu seu acum 12 ani pentru traseulu drumului de feru, dar de cari nu vré sè audia vorbindu-i-se. Cu ochii rateciti, cu barb'a nengrigita, primesce câte odata cu blandetie pe visitorii cari, impinsi de curiositate, mergu la locuinti'a lui, dar vai de imprudentulu

ce i-ar contradice ideile sale; indata alérge sè-si ia unu feu de pusca, rosa de rugina, o pune la ochiu si-lu alunga de pe proprietãtile sale. Neavendu patu, se culca intr'o gramada de fênu. Cea ce e regretabilu, este lasarea in parasire a intinseloru sale terene cari, bine cultivate, aru poté procurá hrana la o multime de lucratori.

* * (O curiositate americana.) In congresulu Stateloru-Unite, senatorulu Sargent vorbi in terminii cei mai patetici despre nelinisea si gröz'a impiegatiloru postali, carora li se presinta pentru francare cutii ce continu sierpi, — crocodili si pana si stupi cu albine.

Flamur'a lui Hymen.

☞ (Dlu dr. Stefanu Pecurariu,) advocatu, la 19 aprilo a condusu la altariu pe amabil'a domnisióra Ermina Balomiri, fiic'a dlui Simeonu Balomiri, in Sabisiu, Transilvania.

Biserica si scöla.

☞ (Scölele poporale din districtulu Naseudului) — precum ni se scrie — se afla in starea cea mai slaba. Nepasarea domnesce in gradulu celu mai innaltu. Cum e tatalu, asié e si fiulu. Cum e preotulu, asié e si invetiatoriulu. Toti indiferinti! Dar acést'a — incheia corespundintele nostru — nu e noutate pe la noi. Dorere!

☞ (Testimoniu de saracia.) La introducerea limbii unguresci in universitatea din Budapesta, aice se aflau mai multi profesori germani, toti ómeni cu sciintie, si escelinti in sfer'a loru. Dar ei nu scieau unguresce, astu-folu dara fure siliti a-si parasí catedrele. Dar abié remasera cătu-va ani singuri profesorii magari, se si incepü numai decātu decadinti'a universitatii. Ministrulu de culte, amblandu dfilele trecute prin strainetate, a vorbitu cu mai multi profesori germani, propunendu-li a se mutá la Budapesta. Saraca sciintia unguresca!

Literatura.

* (Unu nou diuariu politicu) a aparutu la Iasi. Titlulu e: „Independinti'a romana, Patri'a si Dinasti'a.“ Scurtu, dara frumosu!

* (Dlu E. Andreescu,) invotiatoriu in Beregsu, comitatulu Timisiu, de curendu va scôte la lumina urmatóri'a carte scolastica: „Deprinderi in computulu din capu.“ Pretiulu 40 er.

* („Vorbirile literarie“) in nr. 1. cuprindu urmatóriele materie: Despre directiunea progresului nostru, studiu de Theodoru Rosetti; Satir'a II, de Iacobu Negruzzi; Lunc'a din Mircesci, poesia de D. Petrino; O resbunare, novela de Leonu Negruzzi; Umbr'a, poesia de T. Sierbanescu; Candu te 'ntelniam, poesia de Matilda Cugler; Vocabulariulu istriano-romanu, din manuscriptele lui I. Maiorescu; Resumatulu prelectiuniloru poporale, tienuta de societatea Junimea; notitie bibliografice.

* („Decabalos“,) se numesce unu diuariu elenu si romanu, care a aparutu la Pasci in Bucuresci sub directiunea dlui Paschides.

T e a t r u .

☞ (Teatru romanu) in sal'a Bosel la Bucuresci. La 31 martiu v. s'a jocat: „Lompatius Bagabontus“

séu „Trifoiulu betiviloru“, farsa in trei acte, tradusa de E. Vachman. — La 1 aprilie: „Ce scie satulu, nu scie barbatulu“, comedia in 3 acte, localisata de M. Pascaly. — La 2 aprilie: „Rotariulu“, episoda natiunala in 4 acte, romanisata de M. Pascaly.

Sculptura.

△ (*Grozavu!*) Diariile franceze scriu, ca sculptorul Solomonu Adamu a plecatu la Roma, spre a face bust'a papei — dupa natura. Artistulu francezu, carele de atuncea a sositu la Vaticanu, e jidanu, si ru-da cu deputatulu radicalu Adam, tutorulu copiloru lui Rochefort.

Tribunale.

| (*Procesulu de presa alu „Albinci“*) s'a pertractatu joi in 17 aprilie, la curtea juratiloru din Budapesta. Acestu procesu s'a fostu intentatu dlui Babesiu, pentru unu articolu aparutu in tomn'a anului trecut in absinti'a dsale. Dlu Babesiu a primitu respundiabilitatea. Procurorulu regescu a cerutu camerei voi'a d'a-lu poté urmarí. Acést'a s'a acordatu. Pan' atuncea inse, suplentulu dlui Babesiu la redactiune, dlu Gruia Liuba facendu censur'a avocatiala, se infatisia ca adeveratulu autoru alu articolului, si astu-felu procesulu se continuá in contra dsale. La pertractarea publica procurorulu-suplinte lu-acusa, ca articolulu (publicatu in nr. de la 4 septemvre, si subsemnatu „Patitulu“) contine atitiare (láztás) si calumnia. Acusatulu se aperá insu-si, ajutatu si de avocatulu Mihaiu Mudronu. Resultatulu fu, ca juratii la ambele acusari respusera „da“, si a nume la prima cu 3 contra 4 si la a dou'a cu 10 contra 2 voturi. Tribunalulu apoi lu-condamna la inchisóre de 15 luni, si la glóba de 500 fl., afara de spesele procesuale. Condamnatulu a insinuatu recursu de nullitate.

| (*Era-si unu Romanu condamnatu.*) Tribunalulu criminalu din Pesta, la 15 aprilie, a pertractatu caus'a tieranului romanu Bolianatiu din Satulu-nou, carele la alegerea din Panciova ar fi dísu: „Nu ni trebué rege magiaru, nu voimu sé fimu sub unguri.“ Acusatulu negá, ca ar fi dísu aceste; dar judele administrativu cu doi panduri ai sei, afirma ca elu a pronunsiatu cuvintele acele. Alti martori nu erau. Resultatulu fu, ca Bolianatiu — mantuitu de acus'a relativa la crima de lese-majestate — totu-si pentru turburarea linisei publice fu condamnatu la inchisóre de 3 ani.

| (*O crudíme grozava.*) Sabina Jámbor, tieranca magiara din Madaras, la 3 martiu 1873 nóptea a omoritu pe barbatulu ei cu care a traitu 20 de ani. — Spre a se perde ori ce semnu de urmarire, ea arso ósele, si frigéndu carnea o dete caniloru, si cu unsórea lui si-unse corpulu. Barbar'a femeia prin tóte forurile fu condamnata la mórte prin stréngu.

Suvenirea mortiloru.

† (*Teresia Cretiu n. Merce,*) socí'a parintelui preotu romanu din Chinizu (comitatulu Sabolciu) Io-

sifu Cretiu, a repausatu in Dobritíu la 14 aprilie, in fórea etáti sale, lasandu in doliu pe betranii ei parinti — dóra unicii Romani in Dobritíu, — pe sotulu seu, si patru fice orfane: Irina, Luisa, Paulina si Elena.

† Poternic'a dorere a atinsu de nou nobil'a anima a prédemului barbatu G. M. Marinescu profes. gimn. in Beusiu. Mórtea crudela a smulsu de langa sine pe unic'a consolare a betranetiloru sale, pe iubít'a sa sora *Eufimia Mariencesu*, in etate de 17 ani in 16 apr. a. c. Pe langa pré bunulu barbatu o mai gelsece inca si „Thalia juna“ tiner'a sociotato toatrala a studentiloru beusieni, in a carei cununa si dins'a a formatu o rosa placuta. Fia-i tierin'a usióra si memori'a eterna!

Insciintiare.

Tomulu alu treile din Novelole subscrisului, a esítu de sub tipariu dílele trecute, in editur'a „Familiei“ la Budapesta, si cósta 1 fl.

Toti aceia dara, cari au deja cealalte dóue tomuri, aparute in suplementu la „Familia“, si cari dorescu a avé completa acésta publicatiune de novele originale, binevoiesca a tramite pretiulu acestui tomu la redactiunea foii nóstre.

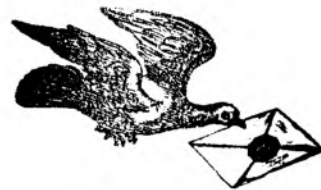
Ér aceia, cari acuma voiescu sé-si cumpore tóte trei tomurile, voru primí tomulu primu si alu doile numai pentru câte 50 cr., adeca tóte trei tomurile pentru 2 fl.

Espectitiunea se va incepe la 10 maiu; ne rogámu a se face pan'atuncea comandele.

Apelámu la zelulu binevoitoriu alu cetitórieloru nóstre, — rogandu-le sé recomande acésta carte si altora.

IOSIFU Vulcanu.

Post'a Redactiunii.

Clusiu. Ds. E. S. Reclamatiunea amintita n'a sositu la noi. — Acuma primindu-o, nrlu doritu se tramite.

Fulgerului si celoru trei invetiatori, cari au tramisu reflexiuni la respunsulu dlui Lauranu. Noi credemu, ca e de prisosu a mai publicá ce-va in cestiunea acésta. Din cele dóue acte publiculu si-a potutu formá judecat'a.

Proprietariu, redactoru respundietoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alessandru Kocsi in Pesta. 1874. Calea tieroi nr. 39.

Esemplare complete mai avem din inceputulu anului trecut.